МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра іспанської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Майя НІКОЛАЄВА
«_12_» _вересня_ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Іспанська мова Америки в історичному і сучасному аспекті

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Освітньо-професійна програма: Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Іспанська мова Америки в історичному і сучасному аспекті». – Одеса: ОНУ, 2023. – 14 с.

Розробник:
Колбаєнкова Т. Б., старша викладачка кафедри іспанської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іспанської філології
Протокол № 1 від. "28" 08 2023 р.
Завідувач кафедри _____ Людмила ГРИНЬКО

Погоджено із гарантом ОПП "Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська" _____ Олена ГРИГОРОВИЧ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології
Протокол № 1 від "29" 08 2023 р.
Голова НМК _____ Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іспанської філології
Протокол № ___ від "____" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іспанської філології
Протокол № ___ від "____" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ _____

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>очна форма навчання</td><td>заочна форма навчання*</td></tr>
<tr><td rowspan="15">Загальна кількість:
кредитів –3

годин –90

змістових модулів – 1</td><td rowspan="15">Галузь знань
03. Гуманітарні науки
Спеціальність:
035 філологія

Спеціалізація:
035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська

Рівень вищої освіти:
Перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Дисципліна вільного вибору</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>4-й</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>7-й</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>54 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма підсумкового контролю:
залік</td></tr>
</table>

*Не передбачено

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення з історичними, соціокультурними та лінгвістичним особливостями іспаномовних країн Латинської Америки, зокрема розглянути історичний перебіг та сучасний стан впливу автохтонних мов на іспанську, фактори формування міжмовного койне; соціолінгвістичні чинники, які впливають на подальший розвиток іспанської мови Латинської Америки, її національних варіантів та водночас збереження її цілісності.

Завдання – сформувати у студентів чітку уяву про історичні, соціокультурні та лінгвістичні особливості іспанської мови іспаномовних країн Латинської Америки, та країн, в яких іспанська розвивається як друга.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства) та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК09. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК14. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність.

в) спеціальних (СК):

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК04. Здатність аналізувати соціальні різновиди іспанської та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПР 09. Характеризувати соціальні різновиди іспанської та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- фундаментальні закономірності процесу формування історико-культурного розвитку мов латиноамериканського континенту;

- яким чином розуміти вплив соціально культурного прошарку на формування мовленнєвих навичок та компетентностей;
- про важливість міграційних рухів та процесів та їхній вплив на формування національної мови та регіональних особливостей.

вміти:

- розуміти, відрізняти та користуватися у практичному володінні національними особливостями іспанської мови кожної з країн Латинської Америки, застосовувати набуті знання у професійній викладацькій та перекладацькій діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1. El español de América en su aspecto sincrónico y diacrónico

Тема 1. Algunas consideraciones sociolingüísticas.

- área de estudios de sociolingüística y sus nociones básicas;
- factores sociales de mayor influencia lingüística;
- estudios de variantes geográficas o diatópicas;
- estudio de variantes contextuales o diafásicas;
- estudio de variantes socioculturales o diastráticas.

Mapa lingüístico precolombino.

- la cultura mayense, su legado y problemática del estudio;
- la cultura azteca, su legado y problemática del estudio;
- la cultura incaica, su legado y problemática del estudio.

Тема 2. La expansión del castellano y la situación lingüística en víspera del descubrimiento de las Américas.

- normas lingüísticas del español de los siglos XIV-XVI;
- la expansión del castellano, sus causas y resultados;
- rasgos fonéticos y morfológicos del castellano del siglo XVI;

- rasgos fonéticos y morfológicos del andaluz del siglo XVI;
- rasgos fonéticos y morfológicos del canario del siglo XVI.

Тема 3. Mapa dialectal de los primeros colonos.

- base teórica sobre el origen del español en las Américas;
- número y geografía de la procedencia de los primeros colonos;
- la política lingüística de los primeros colonos;
- el papel de la iglesia en la divulgación del castellano.

Тема 4. Características generales del español iberoamericano.

- pensamiento crítico sobre el español americano;
- rasgos fonéticos del español americano;
- rasgos morfosintácticos del español americano;
- rasgos léxicos del español americano;
- distribución geográfica de algunas características del español americano.

Тема 5. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas.

- variedad lingüística contemporánea;
- división dialectal vista por diferentes corrientes científicas;
- características básicas de las zonas principales del español americano.

Тема 6. Influencias de otras lenguas. El náhuatl y el maya.

- ubicación, hablantes y las características principales del náhuatl;
- influencias del náhuatl sobre el español;
- ubicación, hablantes y las características principales del maya;
- influencias del maya sobre el español.

Тема 7. Influencias de otras lenguas. El guaraní. El quechua.

- ubicación, hablantes y las características principales del guaraní;
- influencias del guaraní sobre el español;
- ubicación, hablantes y las características principales del quechua;
- influencias del quechua sobre el español.

Тема 8. Influencias de otras lenguas. El italiano.

- migración como factor clave en el caso del italiano;
- el lunfardo y su influencia en español;
- el cocoliche y su influencia en español.

Тема 9. Influencias de otras lenguas. El inglés. El portugués.

- el cambio de la estructura de la población de los EEUU;
- el fenómeno de *spanglish* como resultado de cambio de códigos;
- influencia del inglés en otras áreas americanas;
- vías de acceso de la influencia portuguesa en español.

Тема 10. Los factores de unificación y separación del español americano.

- factores de homogeneización del español interno;
- factores de homogeneización del español panamericano;
- factores de homogeneización del español universal;
- movimientos migratorios modernos, sus causas y consecuencias.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Очна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	пр	ср
1	2	3	4	5
Тема 1. Algunas consideraciones sociolingüísticas.	2	2		
Тема 2. Mapa lingüístico precolombino.	2	2		
Тема 3. La expansión del castellano y la situación lingüística en víspera del descubrimiento de las Américas. Mapa dialectal de los primeros colonos y formación de una división administrativa.	2	2		
Тема 4. Características generales del español iberoamericano.	20	2	6	12
Тема 5. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas.	54	2	10	42
Тема 6. Influencias de otras lenguas. El guaraní.	2	2		
Тема 7. Influencias de otras lenguas. El náhuatl y el maya.	2	2		

Тема 8. Influencias de otras lenguas. El italiano.	2	2		
Тема 9. Influencias de otras lenguas. El inglés. El portugués.	2	2		
Тема 10. Los factores de unificación y separación del español americano.	2	2		
Усього годин	**90**	**20**	**16**	**54**

5. Теми семінарських занять.

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	*Тема 5.* Características generales del español iberoamericano. Lectura y análisis de los textos modernos americanos. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	2
2.	*Тема 5.* Características generales del español iberoamericano. Lectura y análisis de los textos modernos americanos. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	2
3.	*Тема 5.* Características generales del español iberoamericano. Análisis de los materiales audiovisuales. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas;	2

	● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	
4.	Тема 6. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas: México y América Central. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	2
5.	Тема 6. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas: El Caribe ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	2
6.	Тема 6. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas: Región andina. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	2
7.	Тема 6. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas:	2

	Región del Río de la Plata. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede); ● componente cultural (si procede).	
8.	Тема 6. Zonas lingüísticas americanas contemporáneas: Chile. ● particularidades fonéticas; ● particularidades morfológicas; ● particularidades léxicas; ● influencias de otros idiomas; ● componente sociocultural (si procede);	2
	Разом	**6**

7. Теми лабораторних занять.

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

	Назва теми/вид завдання	Кількість годин
1.	Тема 5. Практичне 1. Підготовка до читання та аналізу фрагментів текстів латиноамериканськтої літератури.	4
2.	Тема 5. Практичне 2. Підготовка до читання та аналізу фрагментів текстів латиноамериканськтої літератури.	4
3.	Тема 5. Практичне 3. Просмотр та аналіз відео фрагментів що показують мовлення різніх регіонів.	4
4.	Підготовка до семінарських занять (Тема 6): кожен студент обирає тему та формує групу, яка працює над презентацією. Базою для дослідження виступають художні фільми (обираються довільно, рекомендації зазначені в конспекті лекцій), фрагменти яких треба навести в якості прикладів.	42
	Загалом	**54**

9. Методи навчання

Спецкурс будується у формі лекцій, із залученням представників латиноамериканських країн (за наявності). Лекції побудовано у формі мультимедійної презентації, які за допомогою графіків, фото, аудіо та відео матеріалів ілюструють кожну з тем, що вивчається. Наприкінці курсу студенти використовують набуті знання та проводять аналіз мовних особливостей однієї країни на прикладі художнього фільму.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль за рівнем набутих знань проводиться у формі:

1. Оцінювання презентації, що створено у самостійний спосіб;
2. Тесту наприкінці курсу: (кількість запитань - 25, вага запитання - 2 бали)

Критерії оцінювання презентації:

Кількість балів Категорії оцінювання	100 - 90	90 - 85	85 - 75	75 - 60	≤ 60	% від загальної кількості балів
Характеристика іспанської мови певного регіону	Надано вичерпну характеристику, кожна з особливостей має пояснення та приклад з обраного художнього фільму	Надано основні характеристики, кожна з яких має пояснення та приклад з обраного художнього фільму	Характеристики, що надано є поверхневими, їхнє пояснення не є вичерпним, на деякі бракує прикладів.	Надано лише окремі характеристики, або пояснення є поверхневим, або відсутні приклади.	Характеристики, що надано не відповідають темі, або зоні про яку йдеться. Студент не спроможний прочитати текст без помилок, або група свідчить про його відмову у співпраці.	50

12. Питання для поточного та періодичного контролю

Питання для підсумкового контролю охоплюють теоретичні, та практичні знання, що мають набуватися протягом курсу. Якість засвоєння цих питань перевіряється тестом.

1. Що вивчає соціолінгвістика?
2. Яким чином соціальний стан людини відбивається в мовленні?
3. Які мови існували в доколумбовій Америці?
4. Якими автохтонними мовами спілкувалися мешканці сучасної Мексики?
5. Якими автохтонними мовами спілкувалися мешканці сучасної центральної Америки?
6. Якими автохтонними мовами спілкувалися мешканці сучасного андського регіону?
7. Якими автохтонними мовами спілкувалися мешканці сучасного регіону Ріо-де-ла-Плата?
8. Які доколумбові цивілізації ви знаєте, якими мовами вони розмовляли?

9. Якими мовами розмовляли мешканці Іберійського півострова XV ст.?
10. Назвіть основні відмінності діалектів Іберійського півострова XV ст.
11. Назвіть, якими з діалектів Іберійського півострова розмовляли ті, хто приймали участь у відкритті Америки.
12. Які з теорій про формування первинної іспанської мови Америки ви знаєте?
13. Чому поширення іспанської мови виявилось нерівномірним?
14. Назвіть чинники, що прискорювали або гальмували поширення іспанської мови.
15. Назвіть основні морфологічні особливості мови Латинської Америки.
16. Назвіть основні лексико-семантичні особливості мови Латинської Америки.
17. Які чинники є основою для створення зонування іспаномовної Америки?
18. Назвіть мови, які мають найбільший вплив на іспанську в зоні Мексики та Центральної Америки.
19. Назвіть мови, які мають найбільший вплив на іспанську в зоні карибського басейну.
20. Назвіть мови, які мають найбільший вплив на іспанську в андській зоні.
21. Назвіть мови, які мають найбільший вплив на іспанську в зоні Ріо-де-ла-Плата.
22. Назвіть мови, які мають найбільший вплив на іспанську в зоні Чилі.
23. Назвіть особливості іспанської мови зони Мексики та Центральної Америки.
24. Назвіть особливості іспанської мови зони карибського басейну.
25. Назвіть особливості іспанської мови андської зони.
26. Назвіть особливості іспанської мови зони Ріо-де-ла-Плата.
27. Назвіть особливості іспанської мови зони Чилі.
28. Охарактеризуйте іспано-португальське койне.
29. Охарактеризуйте іспано-англійське койне.
30. Які сучасні чинники впливають на формування особливостей іспанської мови Латинської Америки?
31. Які чинники впливають на гомогенізацію іспанської мови Латинської Америки?

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Практичне 1	Практичне 2	Практичне 3	Презентація (за вибором, тема 4-8)	Підсумковий тест	Сума балів
10	10	10	30	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
85-89	**B**	добре	
75-84	**C**		
70-74	**D**	задовільно	
60-69	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Іспанська мова Америки в історичному і сучасному аспекті». Одеса: ОНУ, 2023. 14
2. Силабус навчальної дисципліни «Іспанська мова Америки в історичному і сучасному аспекті».
3. Мультимедійні презентації: https://drive.google.com/file/d/1b3x_ls5mZ_2EJD3ZVOmNfTQDHJEefXsp/view?usp=sharing
4. Конспект лекцій: https://drive.google.com/drive/folders/1Sd_xqy7fWM24Ga8Fq5bTvwRwA_wdDmDR?usp=share_link

14. Рекомендована література

Основна

1. Ferrero C. Variedades lingüísticas y lenguas en contacto en el mundo de habla hispana. AuthorHouse, 2016. 228 p.
2. Lobato J. S. El español en América: actas del IV Congreso Internacional de ASELE, 1994. pp. 553-570.
3. Lope Blanch, Juan M. La originalidad del español americano y las lenguas amerindias. Universidad Nacional Autónoma de México, El Colegio de México. pp. 73-110.
4. Saralegui C., Blanco C. El español de América en el marco de los modelos de uso de la lengua española. Universidad de Navarra. Actas I, 2003. pp. 3-38.

Додаткова

1. Arrizabalaga Lizarraga C. Imploraba que no lo maten. Reorganización de los tiempos del subjuntivo en español peruano. Moenia 15 (2009), pp. 295-311.

2. Conde O. La Pervivencia de los Italianismos en el Español Rioplatense. Gramma, XXVII, 57 (2016), pp. 83-89.
3. De Granda G. Acerca de los portuguesismos en el español de América. THESAURUS. Tomo XXIII. Núm.2 (1968), pp. 344-358.
4. Ernesto Santana E. Los olmecas, La Habana, Cuba, 2003. 90 p.
5. Fernández F. M. Dialectología hispánica de los Estados Unidos. El español de los Estados Unidos. pp. 200-221.
6. Goldoni F. Los italianos, el lunfardo y el tango, The Coastal Review: An Online Peer-reviewed Journal: Vol. 9: Iss. 1, Article 1.
7. Lorenzini G. A. El Lunfardo en la Evolución del Español Argentino. Literatura y Lingüística, núm. 34, pp. 335-356.
8. Molina G. A. Contacto lingüístico entre el español y el quechua: un enfoque cognitivo-pragmático en las transferencias morfosintácticas en el español andino peruano. Tesis doctoral. Universidad de Alicante, Alicante, 2007. 210 p.
9. Palacios Alcaine A. Cambios inducidos por contacto en el español de la sierra ecuatoriana: la simplificación de los sistemas pronominales (procesos de neutralización y elisión). Benemérita Universidad Autónoma de Puebla; México. *Tópicos del Seminario*, núm. 15, enero-junio 2006, pp. 197-229.
10. Palacios Alcaine A. Lenguas en contacto en Paraguay: español-guaraní. Universidad Autónoma de Madrid. pp. 35-43.

15. Електронні інформаційні ресурси

https://es.wikipedia.org/wiki/Historia_de_Am%C3%A9rica_Latina
https://www.researchgate.net/publication/268078141_El_espanol_de_America_en_la_historia_y_en_su_contexto_actual
https://mihistoriauniversal.com/edad-moderna/ordenes-religiosas-reducciones-en-america-colonial
https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/thecoastalreview/vol9/iss1/1/
https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=59401508